

NAISED POLIITIKAS!

praxis | mõttekoda

Naised poliitikas – noppeid statistikast ja uuringutest
11. dets 2024
ENUT-i seminar

Mari-Liis Sepper

Ettekande lähted:

- Sooliselt tasakaalus otsustusprotsess on demokraatlikum ja legitiimsem
- Kui nn meestekvooti kõigutada, jõuavad naised tipp-poliitikasse
- Naised ei pea tooma paremat/õilsamat/eetilisemat poliitikat
- Naised ei esinda naisi, vaid erinevaid maailmavaateid, täpselt nagu mehedki

NAISTE OSALUS POLIITIKAS. HINDA ENNAST VÕI OMA ERAKONDA JA TUTVU SOOVITUSTEGA.

VAATA STATISTIKAT

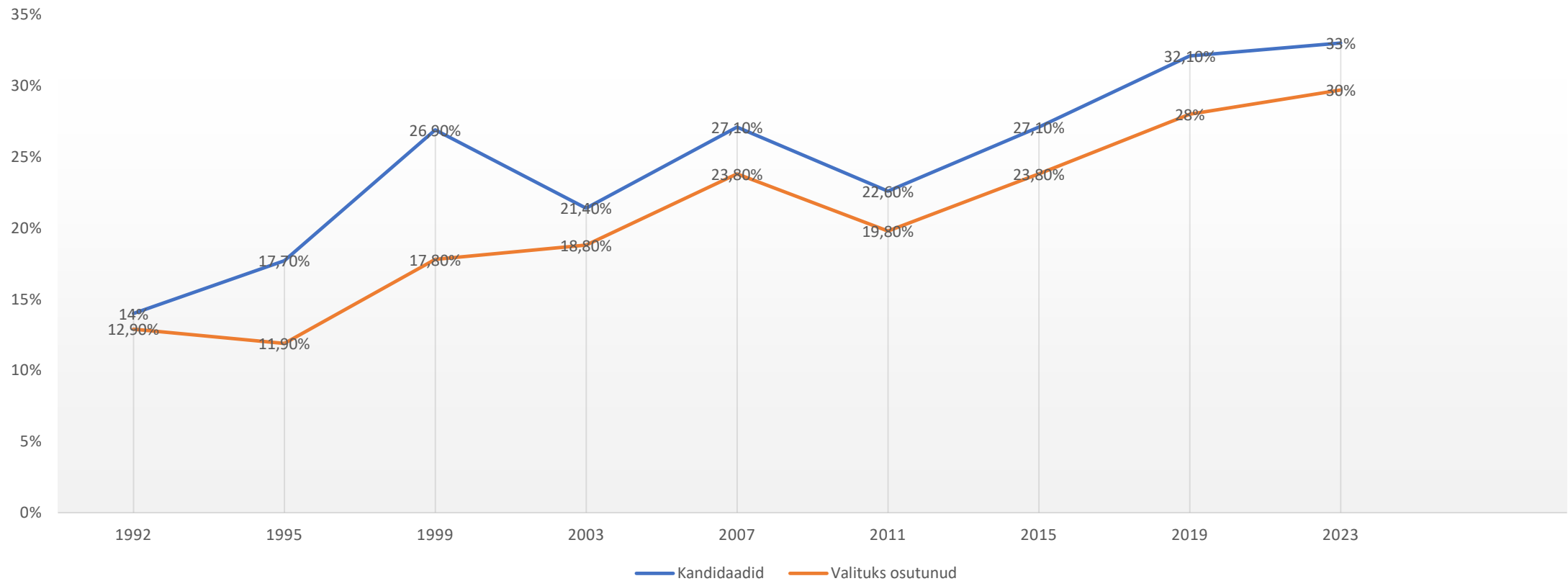
POLIITIKASSE SUUNDUJA
KAS MINUST VÕIKS SAADA
POLIITIK?

POLIITIKAS TEGUTSEJA
KAS MINU ERAKOND VÄÄRTUSTAB
NAISI POLIITIKAS?

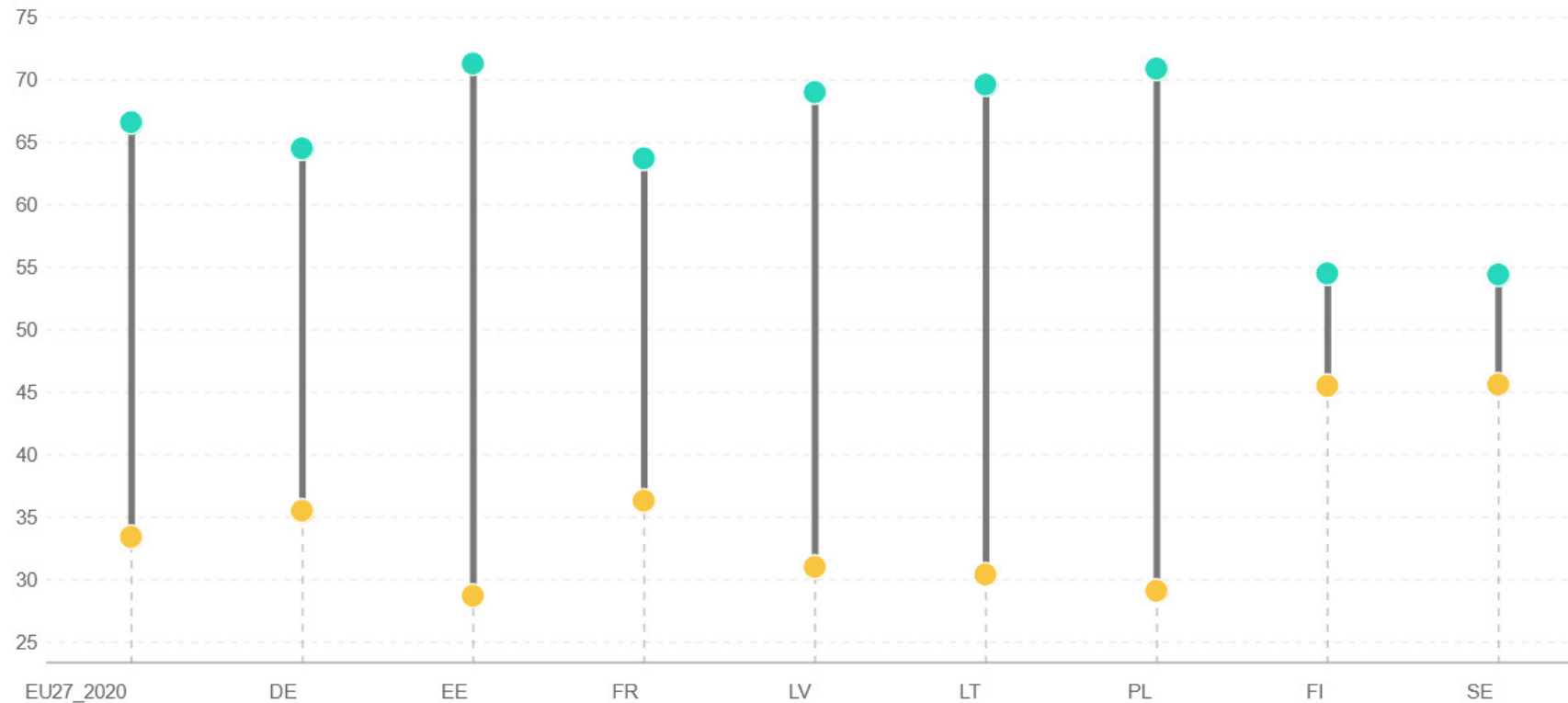
AJAKIRJANIK
KUIDAS SAAN JÕUSTADA NAISI
POLIITIKAS?

Naised parlamendipoliitikas pärast 1992.a.

Naised parlamendipoliitikas post 1992

Naiste-meeste osakaal Euroopa riikide parlamentides võrdlevalt

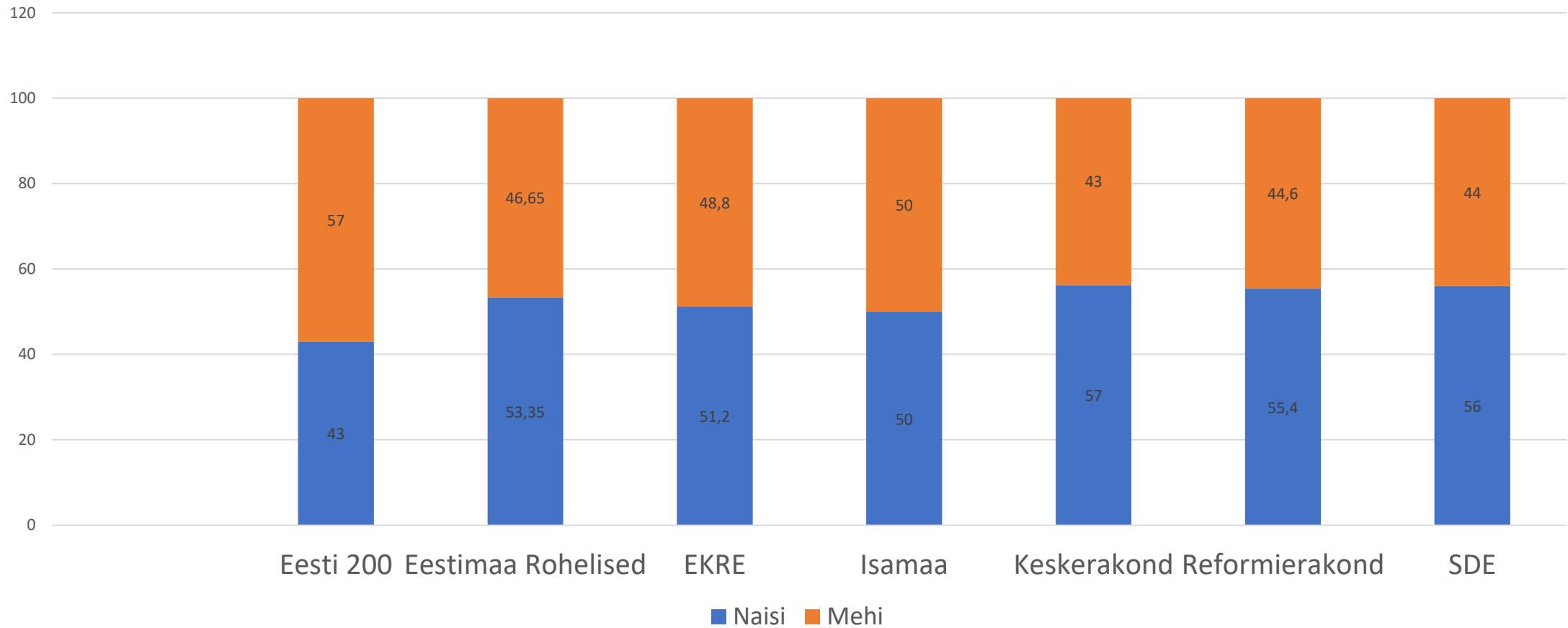

EIGE's Gender Statistics Database - Indicator: National parliaments: presidents and members

Source: European Institute for Gender Equality.

LAST UPLOAD ON: 28.11.2024

Naiste-meeste osakaal parteilikkmete seas (jaan 2020; Praxis)

**Ene Ergma, riigikogu
spiiker 2003-2006 ja 2007-
2014**

**Irena Degutienė, Leedu
seimi spiiker 2009-2012**

**Solvita Āboltiņa, Lāti seimi
spiiker aastatel 2010-2014**

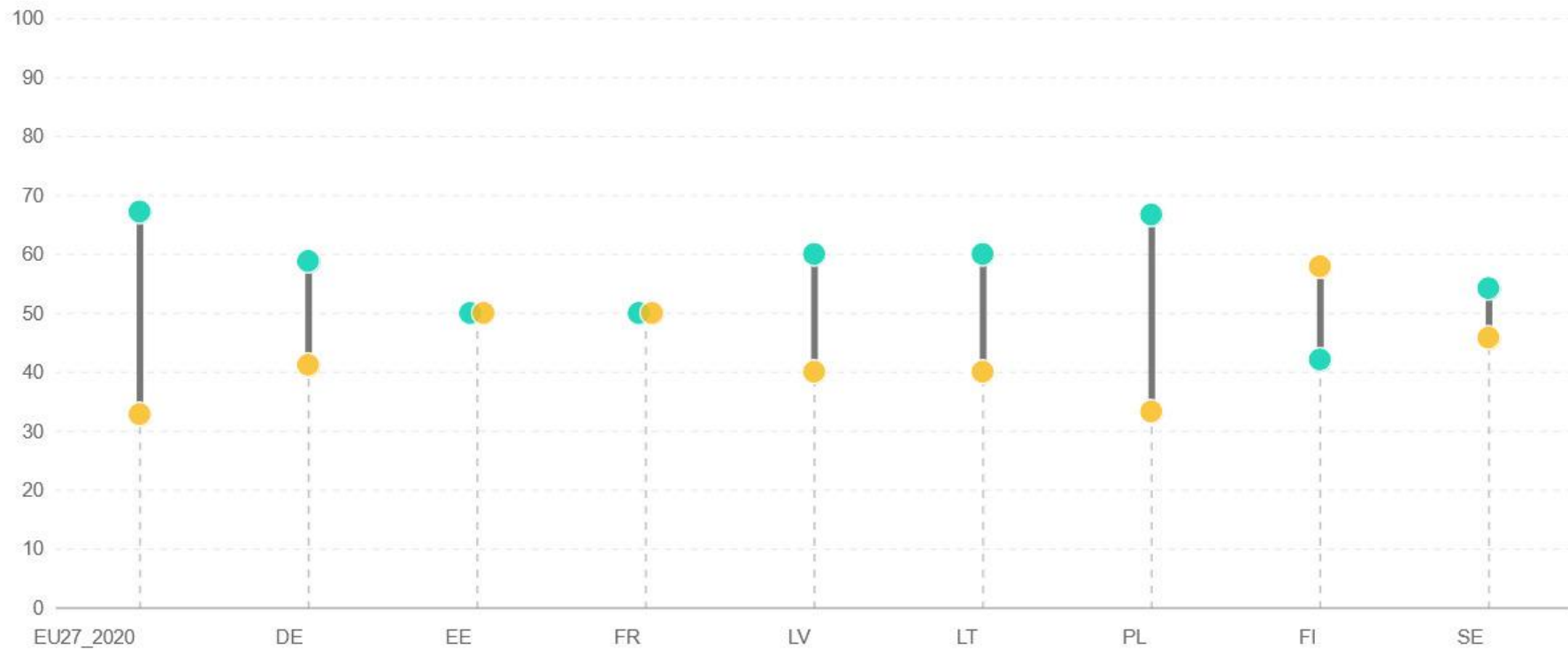
Naised on esinduskogudes alaesindatud, valitsuses on sooline tasakaal

- Sarnaselt Riigikogule on ka KOV volikogudes naisi vaid kolmandik
- Üheksa Riigikogu koosseisu vältel on üks naine olnud Riigikogu esimees.
- Valitsuses on sooline tasakaal alates Kaja Kallase esimesest valitsusest

Naisi-mehi valitsuses võrdlevalt

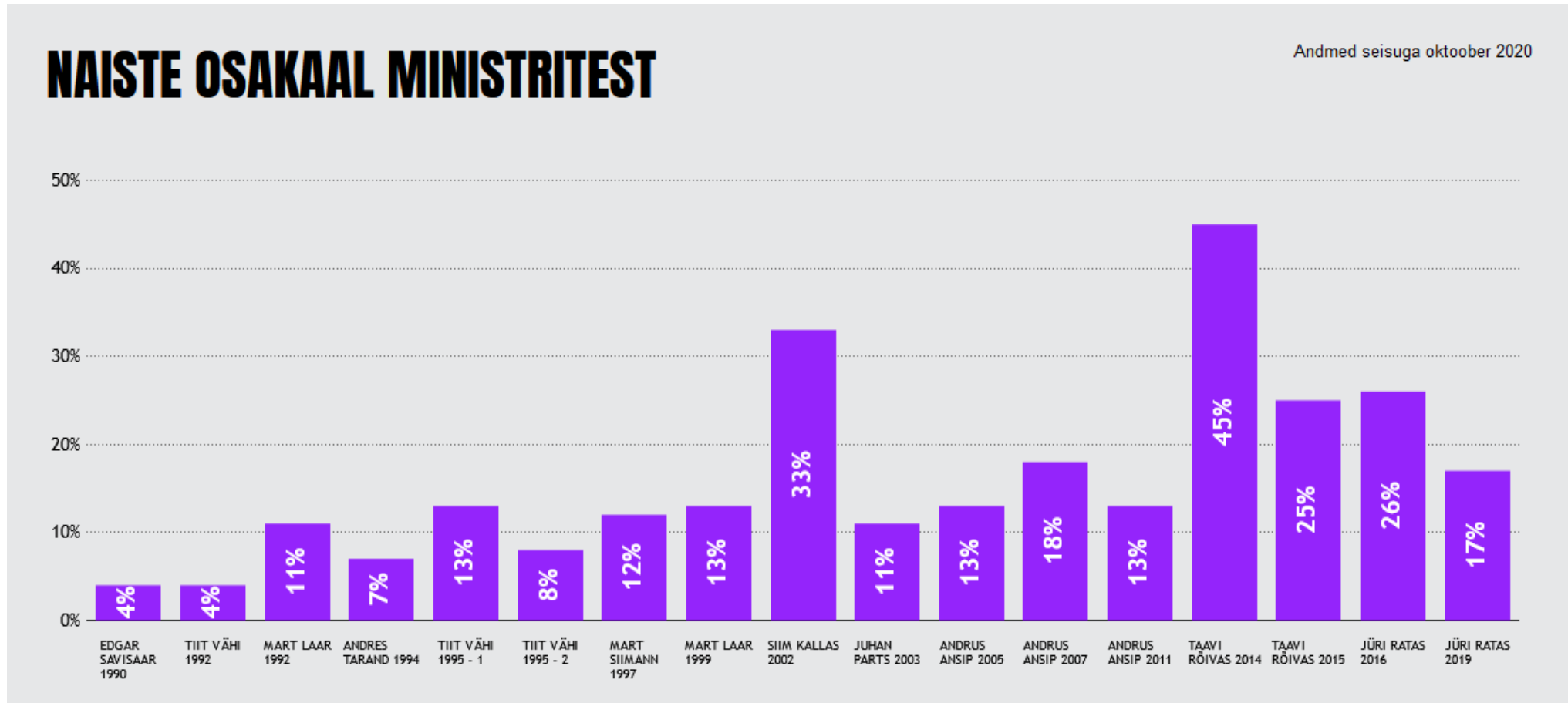
EIGE's Gender Statistics Database - Indicator: National governments: ministers by seniority and function of government

Source: European Institute for Gender Equality.

LAST UPLOAD ON: 28.11.2024

Naiste osakaal ministritest 1990-2019 (st enne Kaja Kallast)

Praxis on 2019–2020 üritanud vastata küsimustele:

- Millised on takistused naiste jõudmisel tipp-poliitikasse?
- Millist rolli mängivad erakond, meedia, Eesti ühiskonna kultuurinormid?
- Milline on naissoost poliitikute kajastamine meedias?
- Millised abinõud tõstaksid naiste osakaalu otsustuskoogudes?

Takistused naiste teel poliitikasse

- Avalik tähelepanu, selle sisu ja iseloom
- Poliitika halb maine
- Soostereotüübid (meedias, parteis)
- Naiste enesekriitilisus
- Erakonna juhi suur roll valimisnimekirjade koostamisel
- Töö ja pereelu ühitamise keerukus
- Naiste vähesus poliitikas
- Rahaliste ressursside vähesus

(Sepper, Ester ja Haugas, 2020)

Milline on naissoost poliitikute kajastamine medias?

2019.a. üldvalimiste eel ilmunud meediakajastuste analüüs:

- Naispoliitikute kajastused kõigist kajastustest 30%, samas oli naisi meestest oluliselt vähem ka valimisnimekirjades.
- Kajastust saavad kõrgemad numbrid, st erakondadel selles roll sooliselt tasakaalustamata valimisnimekirjasid koostades.
- Esinumbrist mehed said keskmiselt 800 meediakajastust, kümnenda koha mehed kõigest 70. Esinumbrist naised said keskmiselt 550 meediakajastust, ent viiendal positsioonil olnud naiste keskmine kajastuste arv oli 30.
- Nais- ja meespoliitikute puhul oli üsna võrdselt tekste, kus poliitik sõna sai.

Meedia jätk

- Naispoliitikuid kajastati meedialoos peategelasena meestest kaks korda vähem (mehed: 22%, naised: 10%).
- Naiste puhul jäi enam kui meeste puhul silma kahtlemine nende pädevuses, põhjendamata, millel selline hinnang rajaneb.
- Naiste välimust kirjeldati enam kui meeste välimust ning kirjeldused olid detailsemad ja isiklikumad. Ka näiteid seksismist (nt „liibukates beibe“, „poliittädi“, „vanamutikostüüm“).
- Pere jutuks nii nais- kui ka meespoliitikute puhul, naistel märksa enam. Kui naistelt uuriti, kas laste ja/või pere kõrvalt jääb aega poliitikaga tegelemiseks, siis meespoliitikutelt, kas nad leiavad poliitika kõrvalt aega ka laste ja/või pere jaoks.

(Ester jt, 2020)

Mis soodustab soolist tasakaalu poliitikas?

- **Soome** suurt naiste osakaalu Eduskunnas on seletatud naiste kõrge haridustaseme ja tööhõivega, tugevate sõltumatute poliitiliste naisorganisatsioonidega ning riigi poliitilise süsteemiga (Holli & Kantola, 2005). Soome erakondades on kasutusel ka vabatahtlikud kvoodid.
- **Rootsile** on edu toonud kõrge majandusareng, ühiskonna sooline võrdsus ja ilmalikkus, parteides kasutusel olevad sookvoodid (olenevalt erakonnast nt tõmblukk-valimisnimekiri) ning proportsionaalne valimissüsteem (Wide, 2011).
- Naiste võimalusi ja valmisolekut poliitikas osaleda mõjutavad enim poliitiline süsteem, valimissüsteem, parteisüsteem ning erakondades toimuv valikuprotsess (Dahlerup, 2017; EIGE, 2015; Lovenduski & Norris, 1993).
- Naise osakaal parlamendis on keskmiselt kõrgem riikides, kus on kasutusel proportsionaalne valimissüsteem (Dahlerup, 2017).

Millised abinõud tõstaksid naiste osakaalu otsustuskoogudes?

- Naised osutuvad valituks, kui nad on erakonna juhatuses ja valimisnimekirjas kõrgel kohal, st takistus ei ole valijate tasandil.
- Ajutised erimeetmed – valimisnimekirjade kvoot alaesindatud soogrupi kasuks, sh on oluline just võrdsus nimekirja tippude seas.
- Eestis on erakonna juhil suur roll soolise võrdsuse teema tähtsustamisel.
- Avalikus debatis vohavat seksismi ja misogüüniat peaks taunima kõik poliitilised ühendused, sest tegu ei ole vaid naisi puudutava, vaid demokraatlikku debatti kahjustava nähtusega.
- Naiste mentorluse, jõustamise jms meetmeid.

Praxise 2019-2020 projekt „Naised poliitikas“:

<http://www.praxis.ee/tood/naised-poliitikas/>

Rohkem infot: naisedpoliitikas.ee

mari-liis@praxis.ee